

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(۱) شناسنامه‌ی طرح درس

یک شاخه گل			
کد طرح درس:		حوزه‌ی هدف: اخلاق	
مدّت: ۱ جلسه	ماه: هفته:	متن درسی: صفحات ۳۰ و ۳۱ و ۳۴ و ۳۵	پایه: اول دبستان
اجزای طرح درس: تعداد مراحل: (۸) فعالیت منزل: ✓ ارزشیابی: ✓ دانش‌افزایی: ✓			
وسایل مورد نیاز: چند شاخه گل* (به تعداد بچه‌ها)، لیوان یک بار مصرف محکم، وسایل تزئین لیوان			
اهداف / پیامدها: در فرایند تدریس و تا پایان آن، انتظار می‌رود دانش‌آموزان: ۱. با متذکر شدن نسبت به نمونه‌هایی از زحمات والدین، قلباً قدردان آن‌ها شده و محبتشان نسبت به ایشان افزون گردد. ۲. با پی بردن به بی‌شمار بودن زحمات والدین، خود را از شکر آن‌ها عاجز ببیند. ۳. با متذکر شدن به حکم عقلانی و جوب شکر منعم، برای تشکر قلبی و زبانی از والدین و کسب رضایت ایشان تلاش کنند. ۴. با تقدیم یک هدیه دست‌ساز به والدین خود، یاد بگیرند تشکرشان را نسبت به آن‌ها ابراز نمایند.			
درس در یک نگاه: در کلام وحی، تشکر از والدین قرین و همراه شکر خداوند آمده است. «أَنِ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ» و کوتاهی در آن، سبب ناسپاسی پروردگار ذکر شده است. [۱] لذا این طرح درس تلاش می‌کند تا بچه‌ها را متوجه زحمات فراوان والدین بنماید. بیان نمونه‌ها و خاطراتی از خود بچه‌ها در این خصوص، به تقویت احساس محبت بچه‌ها نسبت به والدین منجر می‌شود و به دنبال آن، لزوم تشکر و قدردانی از پدر و مادر و همچنین عجز و ناتوانی از جبران این زحمات، برای بچه‌ها معلوم می‌گردد. در پایان، بچه‌ها گلدان گلی را آماده می‌کنند تا با تقدیم آن به والدین از آن‌ها تشکر نمایند.			
نقشه مفهومی: دین اخلاق شکر واسطه نعمت تنبه نسبت به زحمات والدین درک لزوم تشکر از زحمات والدین و ناتوانی از جبران زحمات آنها افزایش محبت نسبت به والدین تذکر به «رضایت و شکر خدا در رضایت و شکر والدین» تلاش برای تشکر از والدین با گلدان گل			

(۲) مراحل اجرای طرح درس

مدت اجرا: ۵ دقیقه	محل اجرا: کلاس	مرحله: (۱) طرح ورودی
	روش اجرا: ایجاد سؤال	مجری: مربی
برای این درس، به تعداد بچه‌های کلاس، گل نیاز است. گل‌ها را در ظرفی پشت در کلاس قرار دهید و با یک شافه گل وارد کلاس شوید. خود را فسته و فواب‌آلود نشان دهید و مرتب فمیازه بکشید تا بچه‌ها دلیل آن را از شما پرسند. اگر در مورد گل از شما سؤال کردند، بگویید بعداً توضیح می‌دهم.		
مدت اجرا: ۵ دقیقه	محل اجرا: کلاس	مرحله: (۲)
	روش اجرا: اجرای نمایش	مجری: مربی
برای بچه‌ها توضیح دهید: راستش دیشب خونه ما جاتون اصلاً خالی نبود. آخه ما یه مهمون داشتیم که یه بچه کوچولو داشت. البته مهمون عزیزه اما من تا صبح همش از صدای گریه بچه‌جان از خواب می‌پریدم. بنده خدا مامان بچه‌جان مرتب از من معذرت‌خواهی می‌کردند و می‌گفتند: «وای ببخشید بیدار شدید! شرمنده! بخوابید!...» الان شماها یه دقیقه نوزاد بشید. من می‌خوابم شما گریه کنید ببینید چه بلایی سر آدم میاد وقتی هی از خواب می‌پره. در این با سر خود را روی میز بگذارید و بگویید: هنوز نخوابیدم و بعد از مدتی با صدای آرام بگویید: هنوز بیدارم صبر کنید. چند لحظه بعد با صدای فر و پف به بچه‌ها بفهمانید که فوابتان برده است. سپس بچه‌ها صدای گریه از خود درآورند. با بلند شدن صدای گریه بچه‌ها، با شدت از فواب پیریز و بگویید: چی شده؟! چی شده؟! در این جا، بچه‌ها با دیرن عکس‌العمل شما فواهند فندیر. دست یکی از بچه‌ها را بگیرید و جلوی کلاس آورده و بگویید: مثلاً شما مامان اون بچه‌جانی. سپس پی‌ری مثل بامداری به دست دانش‌آموز بدهید و بگویید: این هم بچه‌تون، لطفاً بغلش کنید. در گوش دانش‌آموز توضیح دهید که وقتی از فواب پریدید، او باید مرتب معذرت‌خواهی کند و بگوید: ببخشید، بچه متوجه نیست، نمی‌دونم چی شده، شرمنده! سپس دوباره خود را به فواب بزیز و بچه‌ها صدای گریه درآورند. با شدت و پرش از فواب بیدار شوید و دور کلاس راه بروید و بگویید: چی شده؟! چی شده؟! سپس سراغ مادر بروید و بگویید: چی شده؟! و مادر مرتب معذرت‌خواهی کند. به بچه‌ها بگویید: مادر جان دیشب خونه‌ی ما هم هی معذرت‌خواهی می‌کرد. بنده خدا همش خجالت می‌کشید که من از خواب بیدار میشم و می‌گفت: ببخشید، خیلی از شب‌ها این طوری بیدار میشه و گریه می‌کنه ولی طوریش نیست، دوباره می‌خوابه. رو به دانش‌آموزی که نقش مادر را به عهده گرفته بگویید: مادر جان، بفرمایید بنشینید. خیلی ممنون. و ادامه دهید: خلاصه این طوری بود که الان قیافه ما این جوریه! در این مرحله از طرح درس، در مورد گلی که همراه خود دارید توضیح دهید: از دیشب که اون خانم را دیدم همش دارم فکر می‌کنم منم که بچه بودم، مامانم این جوری بیدار می‌ماندند؟ حتماً همین طوری بوده دیگه. به همین خاطر، این گل را تهیه کردم تا به ایشون بدم و ازشون تشکر کنم که وقتی من کوچک بودم، چقدر شب‌ها بیدار می‌ماندند، بغلم می‌کردند، برایم لالایی می‌خواندند و آرام‌تکانم می‌دادند تا من ساکت بشوم و خوابم		

ببرد.		
مدت اجرا: ۵ دقیقه	محل اجرا: کلاس	مرحله: (۳)
	روش اجرا: گفتگو	مجری: مربی
با ترتیب دادن گفتگویی شبیه گفتگوی زیر، توجه بچه‌ها را به زحمات فراوان مادر جلب کنید: معلم: چه کسانی خواهر یا برادر کوچک تو خونه دارند؟ یکی از بچه‌هایی را که دست بلند کرده انتقاد کنید و بپرسید: معلم: ماما شما برای داداشتون چی کار می‌کنند؟ بچه: وقتی گریه می‌کنه، ما ما نم بهش شیر می‌دهد. معلم: وا! خب خودش بره نونی، چیزی بخوره دیگه!! بچه: نه خانم، داداشمون خیلی کوچکه، راه هم نمیره. معلم: آهان، منم بچه بودم شیر می‌خوردم دیگه! برم یک گل دیگه بیارم. این زحمت مامانا هم واقعاً تشکر لازم داره. سریع از کلاس بیرون رفته و با یک شافه گل برگردید و بگویید: این گل رو هم بدم مامانم که این همه برام زحمت کشیدند و بهم شیر دادند. سایر نکاتی که بچه‌ها در مورد زحمات مادر مطرح می‌کنند (دستشویی بردن بچه کوچک، حمام بردن، لباس شستن و پوشاندن و...) را به کودکی خود برگردانید و هر دفعه شافه گلی برای تشکر از مادر به دست گل خود اضافه کنید. مواردی را که بچه‌ها به آن اشاره نمی‌کنند خودتان طرح کنید. به عنوان مثال بگویید: آخ آخ! یادم رفته بود. بچه که بودم و مریض می‌شدم، مامانم برام سوپ درست می‌کردند تا حالم زودتر خوب بشه. پس برم یک گل دیگه بیاورم. تازه، این‌ها مربوط به بچه‌های کوچک است. من که هرچی بزرگ‌تر شدم از زحمات‌های مادرم کم نشد. از بچه‌ها بخواهید در مورد زحماتی که مادر برای آن‌ها می‌کشد نیز مثال بزنند. خودتان با آوردن مثال‌هایی آن‌ها را راهنمایی کنید که از نمونه‌های ساده و روزمره استفاده شود مانند: چه خوب شد اسم من را در مدرسه نوشتند، تازه هر روز صبح زود بیدار می‌شدند و مرا صدا می‌کردند تا دیر به مدرسه نرسم، به من صبحانه می‌دادند تا در مدرسه ضعف نکنم، مرا به مدرسه می‌رساندند و یا برایم سرویس می‌گرفتند، لباس‌هایم را می‌شستند و اطو می‌کردند و... و هر بار شافه گلی به دست گل خود اضافه کنید. گل‌ها باید وسط قاطره گفتن بچه‌ها تمام شود تا کم آمر نشان احساس شود. آفرین باری که برای گل آوردن، قارچ شدید با ظرف قالی گل برگردید و با ناراحتی بگویید: گل‌ها تمام شدند ولی زحماتی که مادر مهربونمون برای ما کشیدند تمام نشدند. اصلاً انگار تمومی نداره!		
مدت اجرا: ۵ دقیقه	محل اجرا: کلاس	مرحله: (۴)
	روش اجرا: ارائه مشارکتی	مجری: مربی
مردی با ناراحتی فکر کنید، بعد بگویید: من که هرچقدر گل بگیرم، کم میاد. تازه شماها هم کلی خاطره گفتید. پس شماها هم باید تشکر کنید دیگه. آهان! یه فکری! آخر کلاس هر کس یکی از این گل‌ها را خونه بیره و از پدر و مادرش تشکر کنه. البته زحمات‌هایی که		

مامان جان گل برای ما کشیدند اون قدر زیادند که ما هرچی تشکر کنیم باز کمه. اما حداقل این طوری می‌توانیم به آنها نشان دهیم که متوجه زحمات‌های آنها هستیم. اگر این گل‌ها را برای پدر و مادر ببرید و با احترام دست آنها را ببوسید و ازشون تشکر کنید، این کار خیلی مهمیه! آخه هر بچه عاقلی می‌فهمد که باید از زحمات پدر و مادرش ممنون باشد. خدای مهربون از ما خواسته که از بابا و مامان تشکر کنیم [۲] و کارهایی بکنیم که پدر و مادرمون از ما راضی و خوشحال بشن. آخه هر کس که پدر و مادرش از او راضی باشند، خدا هم از او راضی است. [۳]

پس خوش به حال آن‌هایی که پدر و مادرشون ازشون راضی هستند. شما چی؟ فکر می‌کنید مامان و بابا ازتون راضی هستند؟ چه کارهایی می‌کنید تا آنها از شما راضی باشند؟... چی کار کنیم که بتوانیم کمی از زحمات آنها را کم کنیم؟...

مواردی را که بچه‌ها مطرح می‌کنند بشنوید و آنها را تشویق کنید.

مثلاً می‌توانیم رختخواب خودمون را مرتب کنیم، در آوردن و بردن وسایل سفره کمک کنیم، سر خواهر و برادر خودمون را گرم کنیم، می‌توانیم مراقب باشیم کمتر لباس‌هایمان کثیف شود، اتاقمان را مرتب نگه داریم و...

مرحله: (۵)	محلّ اجرا: کلاس	مدت اجرا: ۵ دقیقه
مجری: مربی	روش اجرا: مراجعه به کتاب	
به کمک تصویر ص ۳۴ و ۳۵ درباره پیام قرآنی (و بالوالدین احسانا) گفتگو کنید. سپس به این نکته متذکر شوید که داشتن خانواده، یکی از نعمت‌های بزرگ خداوند است.		

مرحله: (۶)	محلّ اجرا: کلاس	مدت اجرا: ۵ دقیقه												
مجری: مربی	روش اجرا: شعر خوانی													
درباره تصویر صفحه ۳۰ کتاب قرآن گفتگو کرده و سپس شعر صفحه بعد را بخوانید: خانه‌ی ما <table><tr><td>یک خانه داریم</td><td>مانند گلدان</td></tr><tr><td>گل‌های خانه</td><td>بابا و مامان</td></tr><tr><td>من دوست دارم</td><td>پروانه باشم</td></tr><tr><td>فرزند خوب</td><td>این خانه باشم</td></tr><tr><td>دائم بگردم</td><td>این‌جا و آن‌جا</td></tr><tr><td>دور و بر آن</td><td>گل‌های زیبا</td></tr></table>			یک خانه داریم	مانند گلدان	گل‌های خانه	بابا و مامان	من دوست دارم	پروانه باشم	فرزند خوب	این خانه باشم	دائم بگردم	این‌جا و آن‌جا	دور و بر آن	گل‌های زیبا
یک خانه داریم	مانند گلدان													
گل‌های خانه	بابا و مامان													
من دوست دارم	پروانه باشم													
فرزند خوب	این خانه باشم													
دائم بگردم	این‌جا و آن‌جا													
دور و بر آن	گل‌های زیبا													

مرحله: (۷)	محلّ اجرا: کلاس	مدت اجرا: ۱۰ دقیقه
مجری: مربی	روش اجرا: ساخت کاردستی و شعرخوانی	
سراغ گل‌ها بروید تا تقسیم آن‌ها را شروع کنید ولی ناگهان بگویید: آخ کاشکی یک گلدون هم داشتیم تا گل‌هایمان را تو گلدون تقدیم مامان می‌کردیم. این طوری خیلی بهتر و		

قشنگ تره. پس گلدون درست کنیم؟... دستور سافت گلدان: به هر کدام از بچه ها یک لیوان یک بار مصرف بدهید تا آن را تزئین کرده و به جای گلدان استفاده کنند. پنس لیوان کمی مکم باشد تا هنگام سافت گلدان، فراب نشود. برای تزئین می توان از کاغذهای رنگی، پولک، رنگ آمیزی با گواش، مژیک و... استفاده کرد. داخل لیوان به جای خاک، کمی سنگریزه ریخته شود و گل میان آن قرار گیرد. می توان سنگریزه ها را با پساب مایع به کف گلدان مکم کرد. در هنگام درست کردن گلدان چند بار شعر فانه ی ما (کتاب قرآن، ص ۳۱) را بخوانید.		
مرحله: (۸)	محل اجرا: کلاس	مدت اجرا:
مجری: مربی	روش اجرا: ارائه کاربرگه	
کاربرگه شماره ۱ (سایز A5) را به دانش آموزان دهید تا آن را رنگ آمیزی کرده و به مادر خود تقدیم کنند. سپس شعر پشت برگه را با هم بخوانند.		

۳) فعالیت منزل

زمان لازم:	زمان تحویل تکلیف:
متن تکلیف: کاربرگه شماره ۱	
توضیح تکلیف:	
کاربرگه شماره ۱ را به دانش آموزان بدهید تا در منزل رنگ آمیزی کنند و شعر آن را به کمک والدین بخوانند.	

۴) ارزشیابی

زمان لازم:	زمان اجرای ارزیابی:
روش ارزیابی: پرسش و پاسخ حین تدریس	
توضیح ارزیابی:	
دانشی: ۱. برخی از زحمتهایی را که پدر و مادر برایتان کشیده اند بیان کنید. ۲. آیا می توانیم زحمتهای پدر و مادرمان را جبران کنیم؟ ۳. خداوند در مورد تشکر از پدر و مادر از ما چه خواسته است؟	
نگرشی: ۱. متذکر فراوانی زحمات پدر و مادر شده است. ۲. به لزوم تشکر از زحمات والدین پی برده و خود را عاجز از آن می بیند.	

۳. علاقه و محبت او نسبت به والدینش بیشتر شده است.

۴. رضایت و شکر خدا را در رضایت و شکر والدین می‌داند.

مهارتی:

- برای تشکر از زحمات والدین و کسب رضایت ایشان تلاش می‌کند.
- قدردانی خود نسبت به والدین را به زبان می‌آورد.

(۵) پیشنهاد برای مربی

(۶) منابع و مآخذ

[۱] الخصال، ج ۱، ص ۱۵۶، ثلاثة مقرون بها ثلاثة

عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الرِّضَا ع قَالَ: فَمَنْ لَمْ يَشْكُرْ وَالِدَيْهِ لَمْ يَشْكُرِ اللَّهَ

از امام رضا علیه السلام نقل شده که فرمودند: کسی که شکر پدر و مادرش را به جا نیاورد، شکر خدا را به جا نیاورده است.

[۲] لقمان/ ۱۴

وَ وَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَى وَهْنٍ وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ أَنْ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَيَّ الْمَصِيرُ

و آدمی را درباره پدر و مادرش سفارش کردیم [از آن رو که] مادرش وی را برداشت - در شکم - در حال ناتوانی بر ناتوانی (حمل او) برایش سستی و ناتوانی روزافزون بود) و بازگرفتنش از شیر در دو سال است که مرا و پدر و مادرت را سپاس دار. بازگشت [همه] به سوی من است.

Tarbiat Inst

[۳] مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، ج ۱۵، ص ۱۷۵، باب ۶۸ باب وجوب بر الوالدین

از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم نقل شده که فرمودند:

رَضِيَ الرَّبُّ فِي رَضَى الْوَالِدَيْنِ وَ سَخَطُ الرَّبِّ فِي سَخَطِ الْوَالِدَيْنِ

خشنودی پروردگار در خشنودی پدر و مادر است و خشم پروردگار در خشم پدر و مادر است.

(۷) دانش افزایی مربی

لزوم شکر واسطه نعمت

خداوند می تواند همه نعمت ها را بدون واسطه نصیب بندگان کند ولی سنت خود را چنین قرار داده که از طریق اسباب و وسائط، نعمت های خود را به ایشان برساند. لذا در مقام شکرگزاری، در درجه اول باید اعطا کننده اصلی (خدای منعم) را شکر گزاریم و بعد توجه کنیم که به واسطه چه کسی این نعمت به دست ما رسیده است.

خدای سبحان به بندگان تذکر داده که شکر واسطه های نعمت خود را فراموش نکنند و شکر واسطه ها را لازمه شکر خودش دانسته است، تا آن جا که بدون شکر ایادی الهی، شکر خدا هم ادا نمی شود.

امام رضا (ع) فرموده اند :

مَنْ لَمْ يَشْكُرِ النِّعَمَ مِنَ الْمَخْلُوقِينَ لَمْ يَشْكُرِ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ

کسی که رساننده نعمت از مخلوقات را شکر نگذارد، خدای عزوجل را شکر نکرده است.

عیون أخبار الرضا (ع)، ج ۲، ص ۲۴

انسان با کوتاهی در این وظیفه مهم، در حقیقت مرتکب کفران نعمت می شود و استحقاق سلب نعمت پیدا می کند. در مقابل راه حفظ کردن و باقی نگه داشتن نعمت، سپاسگزاری از خدا و واسطه های نعمت اوست.

امیرالمؤمنین (ع) نیز مراتب شکر نسبت به واسطه های نعمت را بیان فرموده و کوتاهی از آن را جایز ندانسته اند. و حتی اگر کسی از انجام برخی مراحل آن عاجز باشد، راه دیگری را جایگزین آن کرده اند، تا چیزی از حق منعم کاسته نشود. ایشان فرموده اند:

حَقُّ عَلَى مَنْ أَنْعَمَ عَلَيْهِ أَنْ يُحْسِنَ مُكَافَأَةَ النِّعَمِ، فَإِنْ قَصَرَ عَنْ ذَلِكَ وَسَعَهُ فَعَلَيْهِ أَنْ يُحْسِنَ الثَّنَاءَ، فَإِنْ كَلَّ عَنْ ذَلِكَ لِسَانُهُ فَعَلَيْهِ مَعْرِفَةُ النِّعْمَةِ وَ مَحَبَّةُ النِّعَمِ بِهَا، فَإِنْ قَصَرَ عَنْ ذَلِكَ فَلَيْسَ لِلنِّعْمَةِ بِأَهْلٍ

کسی که نعمتی به او داده شده، این حق به گردن او وجود دارد که به صورت زیبایی (کار خوب) منعم را تلافی کند. پس اگر چنین کاری در حد توانش نبود، (از او) به خوبی تعریف و تمجید کند. پس اگر زبانش توانایی حق انجام این کار را نداشت، باید حداقل، قدر نعمت را بشناسد، و نسبت به کسی که این نعمت را به او رسانده قلباً محبت داشته باشد، و او را به اعتبار منعم بودنش دوست بدارد. پس اگر از این هم کوتاهی کند، اصلاً شایستگی برخورداری از آن نعمت را ندارد.

بحار الأنوار، ج ۶۸، ص ۵۰، باب ۶۱- الشکر

شکر نعمت والدین

«والدین» از مصادیق واسطه های نعمت هستند که خداوند عزوجل در قرآن کریم، ما را نسبت به حقوق ایشان تذکر داده است. به دنبال سفارش حضرت لقمان به فرزندش، در مورد این که به خدا شرک نرزد، خداوند متعال فرموده است:

«وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَى وَهْنٍ وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ أَنْ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَيَّ الْمَصِيرُ»

ما انسان را به پدر و مادرش سفارش کردیم (مخصوصاً به مادرش) که او را با ضعف شدید حمل کرد، در حالی که جدا شدنش (از مادر) دو سال طول کشید. (سفارش کردیم) که: شکر من (خدا) و پدر و مادر را به جای آور، بازگشت (انسان ها) به سوی من (خدا) است.

لقمان/۱۴

خداوند متعال در این آیه، نسبت به پدر و مادر و خصوصاً مادر سفارش کرده است. چرا که مادر برای پرورش فرزند. دچار ضعف و ناتوانی می شود. «وَهْن» به معنای سستی و ضعف، و عبارت «وَهْنًا عَلَى وَهْنٍ» به معنای ضعف روی ضعف است.

هر چه از مدت بارداری مادر می گذرد و به وقت وضع حمل نزدیک تر می شود، سستی و ضعفش بیشتر می گردد. و کودک بعد از متولد شدن نیز به مادر وابسته است و جدا شدنش از مادر، دو سال طول می کشد تا دوران شیرخوارگی او طی شود.

خداوند متعال بعد از طرح این مطلب می فرماید که ما سفارش کردیم: «أَنْ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ». واژه «آن» در اینجا «تفسیریه» و برای تفسیر سفارش الهی و توضیح «وَصَيْنَا» است. یعنی سفارش خدا این است که من (خدا) و پدر و مادر را شکر کن.

در نتیجه پس از اولین سفارش لقمان که در مورد شکر خدا بود، دوباره مسأله شکر خدا و پدر و مادر که از ایادی نعمت او هستند مطرح شده است و در آخر آیه آمده است: «الْأَلَى الْمَصِيرُ» یعنی به این توصیه ها عمل کنید. چرا که بالاخره به سوی من و به درگاه من محصور خواهید شد و باید جوابگوی من باشید.

در تفسیر این آیه، روایات بسیاری در خصوص نیکی کردن به والدین خصوصاً مادر نقل شده است.

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ أَبْرُ؟ قَالَ: أُمُّكَ. قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: أُمُّكَ. قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: أُمُّكَ. قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: أَبَاكَ

امام صادق علیه السلام فرمودند: فردی خدمت پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم آمد و پرسید که به چه کسی نیکی کنم؟ حضرت فرمودند: به مادر. سپس پرسید: در مرتبه بعد به چه کسی نیکی کنم؟ فرمودند: به مادر. برای بار سوم پرسید: به چه کسی؟ فرمودند: به مادر. پرسید: سپس به چه کسی؟ فرمودند: به پدر.

تفسیر کنزالدقائق، ج ۱۰، ص ۲۴۵

پس نیکی کردن به مادر، سه درجه بر نیکی کردن به پدر مقدم است. هر چند که فرزند بیشتر به پدر منسوب می شود، ولی حق مادر از این جهت بزرگتر است. امام رضا علیه السلام ذیل همین آیه فرموده اند:

وَأَمَرَ بِالشُّكْرِ لَهُ وَلِلْوَالِدَيْنِ، فَمَنْ لَمْ يَشْكُرْ وَالِدَيْهِ لَمْ يَشْكُرْ اللَّهَ تَعَالَى

(خدای عزوجل) امر فرموده که شکر او و پدر و مادر انجام شود. پس کسی که شکر پدر و مادرش را ادا نکند. شکر خدا را به جا نیاورده است.

تفسیر کنزالدقائق، ج ۱۰، ص ۲۴۷

خدای سبحان، شکر ایادی نعمت را شکر خودش قرار داده است. پس کسی که در آن کوتاهی کند، در حقیقت در شکر خدا کوتاهی کرده است.

به دنبال سفارش به پدر و مادر، در آیه بعدی سوره لقمان چنین آمده است که:

﴿وَصَاحِبُهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا﴾

و در دنیا با آنها برخورد خوب داشته باشد.

لقمان/۱۵

خدای متعال امر فرموده که در دنیا با پدر و مادر، مصاحبت به «معروف» داشته باشیم. «معروف» به معنای پسندیده و در مقابل «منکر» است. یعنی وظیفه فرزند، این است که نسبت به پدر و مادر خود خوش رفتاری کند و به گونه ای عمل کند که در عرف انسان های فهمیده و عاقل، بدرفتاری محسوب نشود. البته اگر آنها خواستند فرزند خود را به گناه و معصیت خدا وادار کنند، نباید آنها را اطاعت کند.

لَا طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي مَعْصِيَةِ الْخَالِقِ

در مورد کاری که معصیت خداست، نباید از هیچ مخلوقی اطاعت کرد.

تفسیر کنز الدقائق، ج ۱۰، ص ۲۴۸

ولی همین عدم اطاعت را هم باید به صورت مؤدبانه و با برخورد خوب نشان دهد. همان طور که قبلاً بیان شد، خداوند مهربان، خود شاگرد بنده ای است که در انجام وظیفه شکرش کوتاهی نکرده باشد. پس اگر فرزندی قدردان زحمات پدر و مادر خود بود، بهتر است که آنها نیز کار خوب فرزند خود را شکر کرد و بی تفاوت نباشند.

۸) کاربرگ‌ها

کاربرگه شماره ۱ (رو)

نام: _____

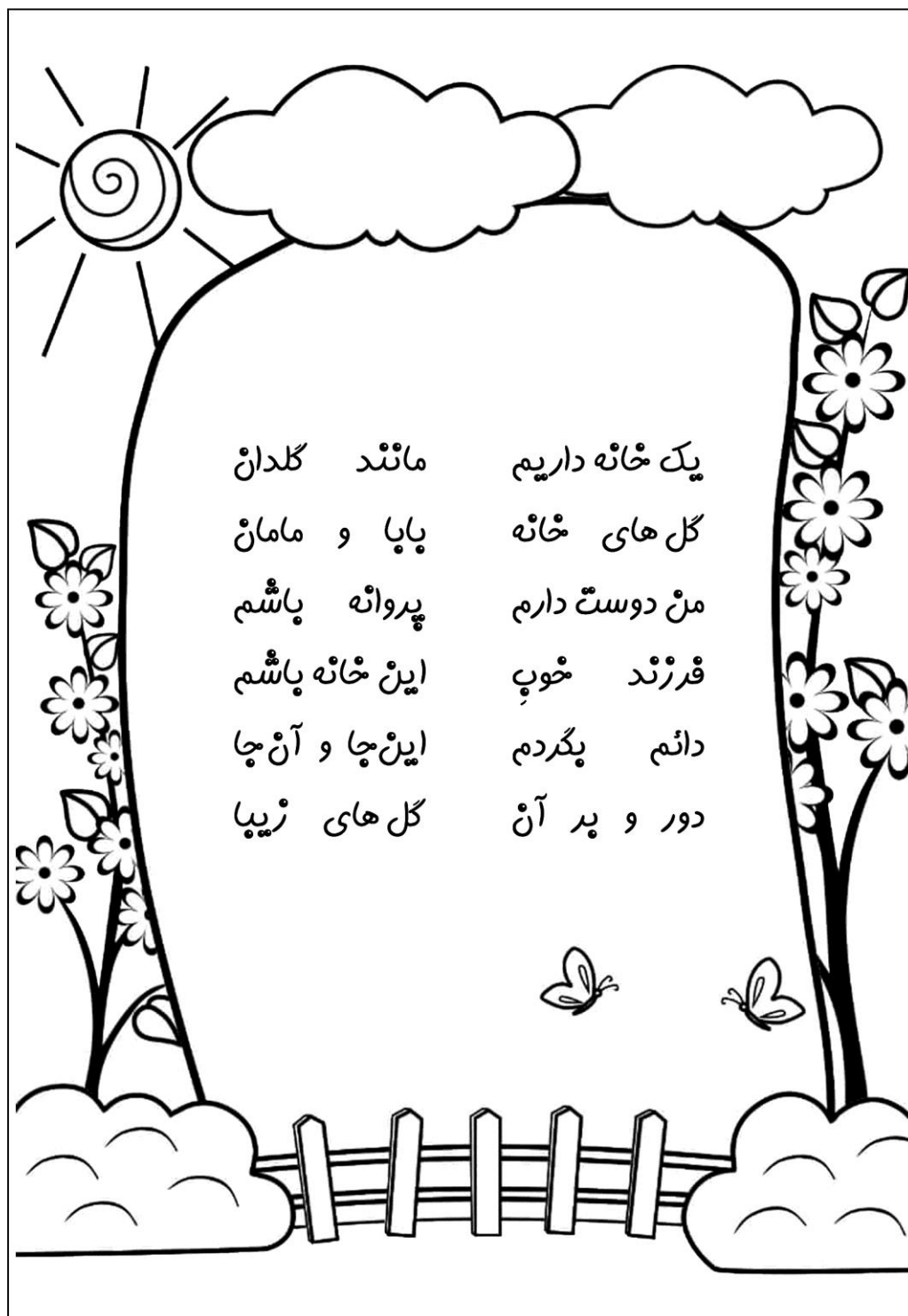

یک شاخه گل

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

هر کسی پدر و مادرش از او راضی باشند،
خدا هم از او راضی است.

۹) پیوست‌ها

۱۰) نظرات کارشناسی مربی

مربی محترم، به منظور ارتقای کیفیت طرح درس‌ها و بهره‌مندی از نظرات کارشناسی جنابعالی خواهشمندیم با پاسخ‌گویی به پرسش‌های زیر ما را یاری فرمایید.

۱. این طرح درس را در چند جلسه اجرا کردید؟

.....

۲. آیا برای اجرای این طرح درس، به پیش‌نیازی هم احتیاج پیدا کردید؟

.....

۳. اهداف این طرح درس در کلاس شما تا چه حد محقق شده است؟

.....

۴. آیا قسمتی از طرح درس بوده که به نظر شما سنگین‌تر از سطح درک دانش‌آموزان بوده و نیاز به توضیح بیشتر داشته باشد؟

.....

۵. جای چه مطالبی را در این طرح درس خالی دیدید؟

.....

۶. چگونه میزان یادگیری دانش‌آموزان خود را مورد ارزیابی قرار دادید؟

.....

۷. آیا برای این درس کاربرگ جداگانه‌ای هم طراحی کردید؟ در صورت مثبت بودن پاسخ لطفاً نمونه آن را ضمیمه پرسشنامه کنید.

.....

۸. آیا قسمت دانش‌افزایی مربی در این طرح درس، اطلاعات مورد نیاز شما را تأمین کرد؟ چه کمبودهایی داشت؟

.....

۹. چه نکات دیگری به منظور بهبود کیفیت این طرح درس به نظر شما می‌رسد؟

.....

.....

.....

یادداشت

